

Den første dag: Mor til Field's-ofre skriver rørende og blændende godt om sorgen

Den 3. juli 2022 dræbte en 22-årig psykisk syg mand tre personer og begik drabsforsøg på flere andre personer i storcentret Field's på Amager. Nu foreligger der en bog, 'Den første dag', skrevet af moren til en af de dræbte – en 17-årig dreng, som var på arbejde i en biograf sammen med sin storesøster. Bogen er blændende, mener Lisbeth Riisager Henriksen. Foto: Lea Meilandt

LISBETH RIISAGER HENRIKSEN

24.05.2025

BØGER // ANMELDELSE – *Den første dag* er stor, rørende, gribende og blændende velskrevet litteratur. Om stor kærlighed, om store sorger, om traumer, om en umenneskelig psykiatri, om skriften og om fællesskab med andre som stærke kræfter til at finde lyset og livet igen.

Den første dag

Forfatter: Esther Leuran

Forlag: Gutkind

Udkom den 14. maj 2025

Den 3. juli 2022 dræbte en 22-årig, psykisk syg mand tre personer og begik drabsforsøg på flere andre personer i storcentret Field's på Amager. Nu foreligger der

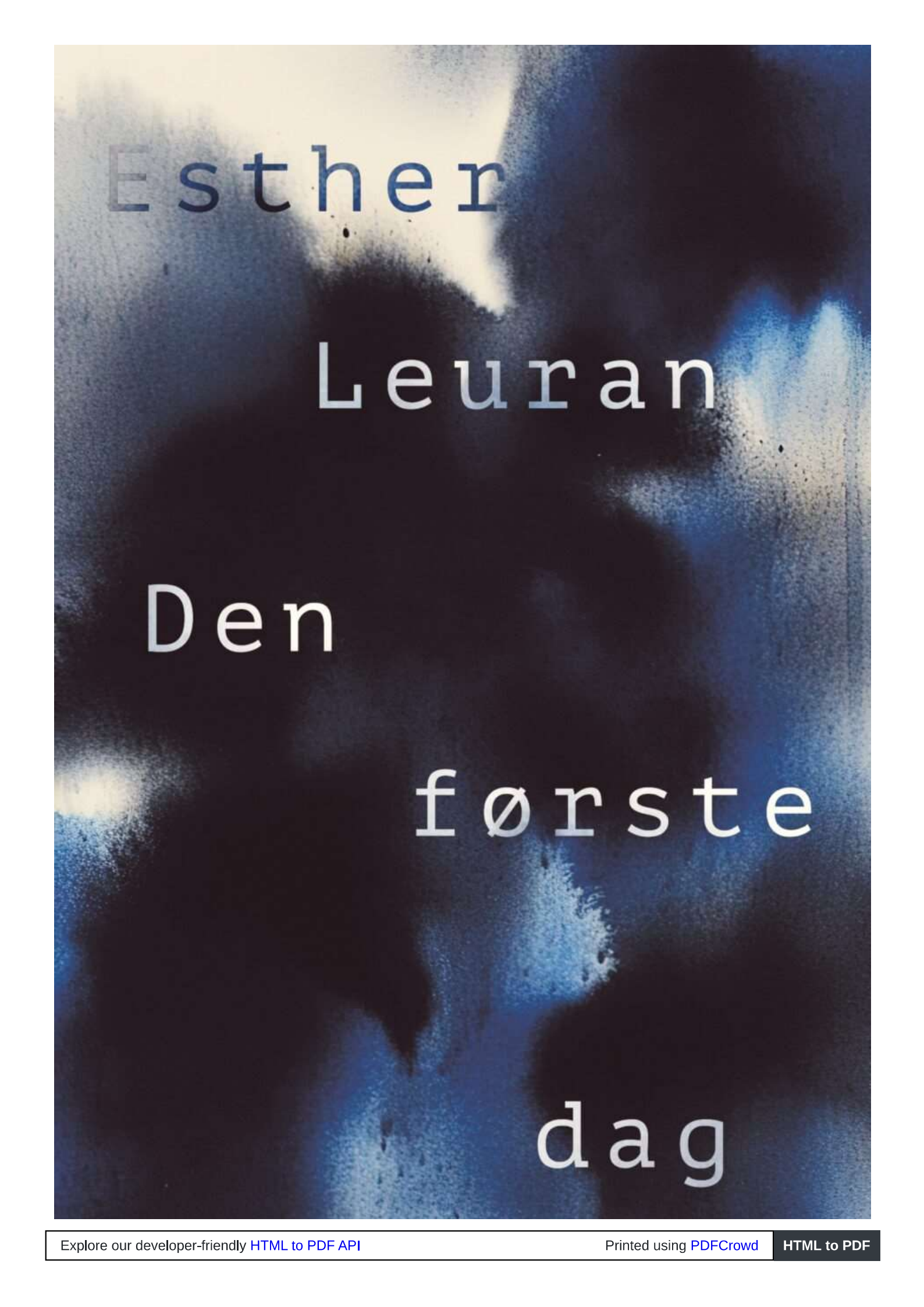
en bog, *Den første dag*, skrevet af moren til en af de dræbte – en 17-årig dreng, som var på arbejde i en biograf sammen med sin storesøster.

Udgivelsen kom bare få dage før, vi fik præsenteret regeringens nye 10-årige psykiatriplan, som mange kalder historisk og fyldt med håb om bedre tider for psykisk syge, pårørende og medarbejdere i psykiatrien.

“Hendes datter, hun selv og hendes mand blev efter skuddramaet sendt til Psykiatrisk Center Amager på Digevej. Her blev de, med mindre afbrydelser, bedt om at vente helt frem til næste morgen på at få besked om, hvad der var sket med deres familiemedlem

Den første dag er en slags sorgdagbog om hendes store kærlighed til den elskede søn, hun har mistet, om hendes store kærlighed til datteren og manden og om hendes sorg over at miste sin søn og over, at datteren er blevet udsat for et traume.

Bogen begynder med den sidste dag i sønnens liv, som bliver den første dag i hendes og familiens nye liv. Den første dag er især det stof, som hun vender tilbage til og gentager og former i minderne og i skriften.

Esther

Leuran

Den

første

dag

Gutkind

I begyndelsen fylder sorgen og traumet alt. Esther Leuran beskriver det litterært som at blive fanget i en særlig følelsesmæssig tid og et særligt følelsesmæssigt rum. Tiden er et *loop* uden for den kronologiske tid, og stedet kalder hun ”det midnatsblå rum”, som også illustreres af bogomslagets mørkeblå farver.

Jeg har fået bogen til anmeldelse. Før jeg læste den, hørte jeg hendes stemme i et [interview i P1 Genstart](#), der rørte mig meget.

Mor til Field's-ofret sørger

Forfatteren er født i 1971 og uddannet kunsthistoriker fra Københavns Universitet. Hun har arbejdet som kunstformidler og skrevet faglitteratur med videre. Hun har en mand, og frem til drabet i Field's havde hun to levende børn.

Men da hun pludselig mistede sin søn under disse ekstremt traumatiske omstændigheder, hvor også datteren havde været udsat for fare, rev det fuldstændigt jorden væk under hende. Tiden og rummet var ikke længere sådan, som hun kendte det fra sit hidtidige liv, og traumerne og sorgen var ét langt identitetstab og en transformation af hende til et andet menneske.

Sproget vil i sit væsen ordne virkeligheden. Derfor opererer det naturligt med rækkefølger i tid, placeringer på steder, rum i lys og mørke, farver og former. Det vil også gerne navngive og fastholde personer og personligheder – og ikke mindst behøver det en fast kerne hos afsenderen. Hvordan skrive, når man er ude af sig selv, når man går i stykker og virkeligheden pludselig erfares som et kaos uden nogen orden og form i tid og rum?

Dét er opgaven, og derfor bliver skriveprocessen et vigtigt redskab til at gå med sorgen for en kvinde, som i forvejen er optaget af sprog, formidling, former og farver.

Bogen præsenterer sig allerede fra første blik som en gåde. Forfatteren skriver under pseudonymet Esther Leuran. Hvem er hun? Foto: Lea Meilandt

Bogen præsenterer sig allerede fra første blik som en gåde. Forfatteren skriver under pseudonymet Esther Leuran. Hvem er hun?

Spørgsmålet er dog ikke kun biografisk, men også eksistentielt. Pseudonymet har hun taget efter sin mormor, som selv mistede et barn, fordi hun nu primært identificerer sig som en mor, der har mistet sit barn. At hun skriver under pseudonym, løfter også bogen op over det rent private og giver den karakter af noget, der lige så godt kunne være sket for en anden end hende.

Der er dog også helt konkrete praktiske grunde til at skrive under pseudonym: Hun ønsker ikke at påvirke sin datter og sin mands historier om, hvem de er efter dette tab af et familiemedlem, og hun er angst for, at drabsmanden skal finde hendes familie. Hun vil beskytte sin familie.

Forlaget har dog lagt virkelige portrætfotos af hende frem på deres forlagsside, og der optræder virkelige portrætfotos og en virkelig stemme i interviews og anmeldelser i forbindelse med udgivelsen. I bogen findes også et virkeligt afstandsfoto af hendes søn fra en ferie i Holland kort tid før drabet. Man ser ham bagfra, han er høj, har mørkt hår og har en afslappet, men sikker fremtoning.

Den første nat

Esther Leuran skriver om sin egen families erfaringer fra traumenatten. Hendes datter, hun selv og hendes mand blev efter skuddramaet sendt til Psykiatrisk Center Amager på Digevej. Her blev de, med mindre afbrydelser, bedt om at vente helt frem til næste morgen på at få besked om, hvad der var sket med deres familiemedlem.

Stedet var grimt, der var hængelåse på vinduerne så det føltes som at blive spærret inde, der var for få stole og det psykiatriske personale opførte sig mærkeligt og umenneskeligt over for dem. Der var afstand, ikke medfølelse.

“Hun har også en levende datter, som er storesøster til hendes døde sønner. Datteren var udsat for en dobbelttraumatisering: Hun bevidnede, at broren var blevet dræbt og lå overdækket på gulvet i Field's, men hun havde også selv været i livsfare

Hun fik udleveret en folder om, hvordan hun skulle forvente at reagere på traumet. Det var den gamle sorgfasemodel – som, vi i bogens løb forstår, slet ikke dækker

hendes virkelighed. Behandlingen er nærmest i sig selv blevet et traume for hende:

”Vi ventede for længe den nat. Vi ventede så længe, at alle vores forsvarsmekanismer og bortforklaringer brød sammen. Vi vidste det, før politiet kom. Vi fik fornemmelsen af, at folk omkring os løj. At de holdt os hen. Og så blev vi sendt hjem...”

Hun ville have ønsket, at myndighederne havde fortalt hende sandheden om sønnens død meget tidligere og bare havde mødt hende med mere menneskelighed.

”Der er ingen rette linjer i sorg. Sorg er krøllet”, konstaterer hun et sted og afdækker sorg som noget, der kan beskrives ud fra det, vi kender som tosporsmodellen. Det er altså sorg forstået som en løbende bevægelse ind i og ud af sorgen ligesom bølgeskulp eller cirkulære bevægelser.

Bogen rummer et tidsforløb på i alt 536 dage, hvor hun genbesøger det første døgn og mange gange bevæger sig ind i og ud af sorgens forskellige tider, rum, tanker og følelser.

Ind i sorgens blå tid og rum

I begyndelsen fylder sorgen og traumet alt. Hun beskriver det litterært som at blive fanget i en særlig følelsesmæssig tid og et særligt følelsesmæssigt rum. Tiden er et *loop* uden for den kronologiske tid, og stedet kalder hun ”det midnatsblå rum”, som også illustreres af bogomslagets mørkeblå farver. Det er meget voldsomt at være i et klaustrofobisk og angstfyldt sorgrum, selvom det også kun er der, hun kan finde minderne om sin søn.

”Vi har haft brug for hjælp. Vi har brug for hjælp. Vi har fået hjælp af venner og familie. Vi har fået uvurderlig hjælp fra biografen. Vi har fået hjælp af politiet. Vi har fået en dygtig og sympatisk advokat,” skriver Esther Leuran. Men fra psykiatrien fik de ingen hjælp. Foto: Lei Meilandt

Men på samme tid bærer hun også sorgens tid og rum inden i sig selv ligesom en graviditet. Hun har en normal krop, og så har hun en ”sorgkrop”, der vokser og vokser indeni. Hun bliver syg af det og bliver ude af stand til at passe sit arbejde på museet. At skrive er næsten det eneste, hun kan i denne situation.

På grund af en række omstændigheder under corona, hvor hun arbejdede som freelancer, bliver hun fanget i regler om sygedagpenge og sorgorlov, som slet ikke sikrer hende tilstrækkelig forsørgelse.

Hun spørger, hvor den døde er henne nu. Hvordan kan hun fastholde minderne om ham via hans ting, dufte, steder og tidspunkter, de har delt sammen? Har hun – selvom det er irrationelt – grund til at føle skyld over, at han døde? Hvordan kan hun komme overens med det forhold, at hun ikke var hos ham, da han døde?

Hun reflekterer også over det forhold, at han som teenager spillede et computerspil, hvor det drejede sig om at skyde andre. Hun reflekterer over det groteske i, at vi dagligt uden at tænke nærmere derover bruger udtryk, som handler om død. Ting kan have forfærdelige bogstavelige betydninger.

Og hvad skal hun gøre ved vreden over det, som skete med hendes søn og datter, når drabsmanden var psykisk syg og juridisk set ikke skyldig i drabene? Når han inden drabet var blevet svigtet markant af psykiatrien?

Undervejs fortæller hun også om, at hun allerede én gang tidligere har mistet et barn: Den afdøde søn havde en dødfødt tvillingebror.

Ud af sorgen: Datteren og de andre omkring hende

Hun har også en levende datter, som er storesøster til hendes døde sønner. Datteren var udsat for en dobbelttraumatisering: Hun bevidnede, at broren var blevet dræbt og lå overdækket på gulvet i Field's, men hun havde også selv været i livsfare. Efterfølgende har datteren det dårligt, og moren tvinges til også at give opmærksomhed til hende. Hun er f.eks. nødt til at hjælpe hende med at finde et andet sted at bo end netop i området på Amager.

“Den første dag handler således også om den kronologiske tid i hendes nye liv: Den første jul, det første nytår, den første langfredag, den første påskedag, det første forår

Hendes familie og venner stiller igen og igen op og bærer familien. De viser hende betydningen af kærlighed, fællesskab, medfølelse og menneskelighed. Og efterhånden finder hun mere og mere fodfæste i sit nye liv, samtidig med at hun og familien omformer deres hus og liv og gør den nye verden mere og mere konkret.

Den første dag er stor, rørende, gribende og blændende velskrevet litteratur, mener Lisbeth Riisager Henriksen. Foto: Lea Meilandt

Den første dag handler således også om den kronologiske tid i hendes nye liv: Den første jul, det første nytår, den første langfredag, den første påskedag, det første forår, den første gang sønnen kunne have haft fødselsdag, den første årsdag for hans død, de

to retssager. Hun bemærker den første menstruation, den første sex, den første kronologiske dato som hun nedfælder, den første gang hun igen kalder sin afdøde søn ved en slags navn.

Efterhånden bliver hun mere og mere i stand til at tømme ud i sønnens efterladte værelse og ting. De bygger sammen et nyt køkken, hun laver keramik, og der bliver plads til både gode minder og livsvilje til at leve videre i nuet. Og hun skriver den første jobansøgning.

Københavns Byret kendte i 2023 gerningsmanden utilregnelig i gerningsøjeblikket og dømte ham til tidsubestemt anbringelse på den særligt sikrede psykiatriske institution "Sikringen" i Slagelse. Først efter dette tidspunkt oplever hun en slags forløsning af sorgen og kan afslutte sin skriveproces og indsende manuskriptet til forlaget.

‘Den første dag’ viser, at omsorg er vejen frem

Forfatteren reflekterer over, at det har været og er en svær situation at stå med sådan et traume og sådan en sorg: "Vi har haft brug for hjælp. Vi har brug for hjælp. Vi har fået hjælp af venner og familie. Vi har fået uvurderlig hjælp fra biografen. Vi har fået hjælp af politiet. Vi har fået en dygtig og sympatisk advokat". Men fra psykiatrien fik de ingen hjælp i det første døgn efter sønnens død, og der kan de spejle sig i, hvordan drabsmanden tidligere blev behandlet.

 Bogen er ikke politisk, men har alligevel et klart budskab om, at man burde gøre det meget bedre i den offentlige psykiatri

Psykiatrien er udpint, umenneskelig og fungerer slet ikke. Det psykiatriske center er "det sted, hvor de sygeste mennesker i vores samfund kan henvende sig, når de har det allerdårligst. Du skulle tage forbi og se det. Det er skamfuldt. At det er sådan, der er". "Har gerningsmanden siddet i det rum? Er han blevet modtaget der? (...) Du er et skraldemenneske, så du kan få et skralderum at sidde i".

Bogen er ikke politisk, men har alligevel et klart budskab om, at man burde gøre det meget bedre i den offentlige psykiatri. Dels for de psykiatriske patienters skyld, dels for at forebygge vold og drab som dem, den psykisk syge mand begik i Field's.

Det her er stor, rørende, gribende og blændende velskrevet litteratur. Læs den!

Læs mange flere boganmeldelser lige her.

LISBETH RIISAGER HENRIKSEN

Cand.mag. og forfatter. Redaktør af bogantologierne 'Hvad i alverden er meningen?' (2011) og 'Et liv i andres hænder' (2014). Skribent og debattør i POV. Tidligere blogger hos Avisen og A4 Nu om social-, beskæftigelses- og sundhedspolitik.

POV Overblik

Støt POV's arbejde som uafhængigt medie og modtag **POV Overblik** samt dagens udvalgte tophistorier alle hverdage, direkte i din postkasse.

- Et kritisk nyhedsoverblik fra ind- og udland
- Indsigt baseret på selvstændig research
- Dagens tophistorier fra POV International
- I din indbakke **alle hverdage** kl. 12.00
- Betal med **MobilePay**

For kun 25 kr. om måneden giver du POV International mulighed for at bringe uafhængig kvalitetsjournalistik.

MobilePay

VISA

VISA

Electron

mastercard

maestro

25 kr./md.

Overblik

TOPHISTORIER

SENESTE

DEBAT

PODCAST

SPONSOREREDE ARTIKLER

ARRANGEMENTER

POV International

HVAD ER POV?

REDAKTION

SKRIBENTERNE

GÆSTESKRIBENTER

SAMARBEJDSPARTNERE

DEBATREGLER